

Zastavil se, pohlédl na papírek v dlani, potom na číslo domu upevněné na zděném, dost oprýskaném sloupku, jenž, ještě s druhým, sloužil pro uchycení branky, která byla, jak se přesvědčil, zamčená. Proto, když se ujistil, že číslo domu souhlasí s číslem na papírku v dlani, sáhnul do kapsy kalhot a vyňal dva klíče svázané kouskem starého provázku. Klíče a adresu dostal na úřadu spolu

s vybídnutím, že do osmnácti hodin, kdy klíče musí bezpodmínečně vrátit, si může dům v klidu prohlédnout, a potom teprve, po uváženém soudu říci, zda chce v domě bydlet či nikoli. Jedním klíčem zkusil zámek v brance. Dvakrát klíčem otočil, a když zmáčkl zarezlou kliku, branka se pomalu se skřípotem otevřela.

Vstoupil na malý betonový chodník.

Již dříve, když stál před zamčenou brankou, mohl zahlédnout alespoň část vysoké rodinné vily, ale neučinil to, uhýbal pohledem, chtěl si první pohled dopřát až teď, kdy je branka otevřená a kdy je na pozemku domu. Snažil se ještě za sebou zavřít vrátka, ale klika na druhé straně dvířek chyběla, patrně majitel branku otevíral pouze klíčem, pomyslel si, když na takto podivně zařízený zámek hleděl.

Zaklapl dvířka pouhým tlakem ruky. Otočil se a pohlédl na nejvyšší bod vily, na špičatý vikýř. Zatočila se mu hlava, jak vikýř plul v oblacích podzimního dne. Rychle sklopil oči a pohlédl před sebe.

Uviděl symetricky řešený vchod do domu, několik schůdků na vyvýšenou terasu, zde by se dal, pomyslel si, jen stěží tušit vchod do domu. Učinil několik kroků, vystoupil po čtyřech schůdkách a ocítl se na terase.

Podlaha byla silně zaprášená, zanechával za sebou světlé stopy. Došel k špinavým dveřím, patrně hlavnímu vchodu do domu. Chtěl druhým klíčem otevřít i tyto dveře, napřed však letmo zmáčkl kliku. Dveře se kupodivu otevřely.

Vstoupil do domu, do tmavé chodby, a náhle se mu znovu tak podivně zatočila hlava, zprvu jen slabě, jako by to bylo jen jakési mírné opojení, sladké a plné vůní. Musel si sednout na dřevěný schod a čekat, kdy se jeho hlava a tělo zklidní. Naštěstí za krátkou chvíli se cítil zcela v pořádku, takže mohl vstát a rozhlédnout se kolem sebe.

Zahlédl dřevěné schody, které směřovaly patrně do prvního patra domu, zahlédl dveře, které byly nalevo, zahlédl dveře naproti němu, a zahlédl, když učinil několik kroků, kamenné schůdky, které vedly dolů, do sklepa tohoto domu.

Zarazil se, zatajil dech a chvíli napjatě poslouchal. Uslyšel, a to ho překvapilo, slabý šramot, drobný kovový zvuk. Brzy však přestal věnovat zvuku pozornost, ujištěn, že jde zcela jistě o tření větve o zeď či okapovou rouru na domě. Přistoupil ke dveřím, které byly nalevo od něho a zkusil zmáčkknout kliku. Jenže místo kliky zde byl jen velký kulatý kovový knoflík.

Usoudil, že klíče mohou být pověšené někde u dveří do domu, jak to často bývá. Sáhnul dlaní opatrně nad dveře a postupně prsty propátrával každý centimetr rámu.

Znenadání zaslechl několik zřetelných kroků a bylo mu to jasné. Žádná větev, žádná okapová roura, ten šramot může pocházet od domovníka, je tu zcela zřejmě někdo, kdo v domě bydlí.

Už chtěl sestoupit po kamenných schůdkách do sklepa, kde tušil domovníkův byt, ale v poslední chvíli se rozhodl projít si dům v klidu bez společnosti domovníka. Prohlédne si zatím sám zařízení v prvním patře bez připomínek cizího člověka, který je zde domácí a mohl by, jak už to bývá, chválit i to, co k chválení ani není.

Vstoupil na dřevěné schody, které vedly do prvního patra. Schody pod tíhou jeho těla

zaskřípaly. Polekaně se zastavil, nebylo by mu ani trochu příjemné, kdyby ho zde domovník přistihl. I když, usoudil s ulehčením, stačilo by ukázat adresu a telefonní číslo úřadu na papírku, jeden domovníkův telefonát by jeho vniknutí do domu zcela jistě vysvětlil. S pocitem, že koná něco zakázaného, co by však bylo ihned na jeho pokyn jasně vysvětleno, kdyby tady byl domovníkem dopaden, stoupal opatrně po dřevěných schůdkách stále výš. Došel na podestu v prvním patře, dokonce si stačil v šeru schodiště všimnout krásných rytin města, které byly rozvěšeny na stěnách, a zjistil, že i zde jsou dvojce dveře, jedny napravo, druhé naproti němu.

Pohlédl vzhůru, schodiště stoupalo výše, zřejmě na půdu nebo do druhého patra. Rozhodl se, že nahoru teď nepůjde, prohlédne si zatím pokoje zde, pokud se mu ovšem podaří dveře otevřít.

Ještě se opatrně naklonil přes dřevěné zábradlí a naslouchal, jestli domovník jeho chování nesleduje. Šramot nepřestával, tak tedy usoudil, že může vniknout do dveří.

Několikrát pro jistotu na dveře zaklepal. Naklonil hlavu ke dveřím a pozorně poslouchal, jestli za dveřmi někdo není. Třeba žena domovnickova, pomyslel si, může zde uklízet, a pak už vůbec bude lepší, když ona otevře a on zůstane stát zde přede dveřmi. Dobře učinil, že nevstoupil dovnitř, že zůstal podle slušného chování přede dveřmi!

Dveře se totiž po chvíli otevřely, v nich stála krásná dáma, asi šedesátiletá, s krásnými bohatými vlasy již prokvetlými stářím. Mohl si ji v klidu prohlédnout, žena stála proti němu s jednou rukou opřenou o křídlo dveří a mile se na něho usmívala.

Viděl krásné tmavé šaty, jenž měla žena na sobě, a všiml si její překvapivě útlé postavy s pevným poprsím, které snad ani nemohlo patřit šedesátileté ženě. Možná, usoudil, žena nebude tak stará, i když, a teď se pozorně zahleděl do jejího obličej, tvář byla plná vrásek kolem očí a malých pootevřených úst. Žena zcela zřejmě čekala, až ji osloví a řekne důvod, proč ji vyrušil. Pozdravil a hned se zeptal, zda je žena domovnickova, kterého slyší od chvíle, kdy vstoupil do tohoto domu.

„Ne,“ řekla žena klidně, aniž se na něho podívala, „nejsem žena domovnickova. Bydlím zde. Jsem vdova,“ a hleděla přitom v zřejmých rozpacích kamsi za jeho ramena.

„Moment,“ usmál se trpělivě a zašátral v kapse. Vyňal papírek a přečetl jí adresu.

„Ano,“ řekla žena, „to zcela jistě souhlasí.“

Pak je to všechno zcela zřejmý omyl, pomyslel si.

„I v jiných bytech zde někdo bydlí?“ zeptal se pobaveně.

Žena přikývla. „Ano, zde ve všech bytech jsou nájemníci.“

„V tom případě,“ řekl s mírnou úklonou, „se vám omlouvám. Spletli to zcela jistě na příslušném úřadu. Je to zřejmý omyl, o tom už není nejmenších pochyb,“ usmál se pobaveně.

„Dali mně,“ a zacinkal klíči, které vytáhl z kapsy, „dali mně i špatné klíče. Ano,“ přikývl, „omyl je zřejmě na samotném úřadu.“

„Kde?“ zeptala se bez zájmu.

„Na samotném úřadu,“ řekl.

„Ach tak, tak to jste vy!“ žena na něho překvapeně pohlédla.

„Vy o mně něco víte, madam?“

„Ano, něco málo,“ usmála se.

„Musí se to vysvětlit,“ řekl. „Máte telefon?“

Žena přikývla. „Mám. Málokdy volám, ale mám. Vlastně nikdy nikam nevolám.“

„A smím si zatelefonovat?“

„Jistě, pojděte dál.“

Byl to krásný byt, stačil nahlédnout do jednoho z pokojů. Krásný starožitný voňavý nábytek, perský koberec na podlaze, staré obrazy na stěnách. Žena však před ním dveře do pokoje zavřela. Ale i předsíň, ve které stál, byla krásná. Krásné staré tapety s loveckými výjevy, staré krásné skříně, maličký starožitný stolek s telefonem. Žena stála u dveří, opřená o ně, a hleděla

zamyšleně kamsi na protější stěnu. Čekala, až si zavolá a bude ho moci propustit z bytu. Zvedl sluchátko a vytočil telefonní číslo, které měl na papírku. Po chvíli uslyšel mužský hlas:

„Prosím? Co si přejete?“

„Dobré odpoledne,“ řekl do sluchátka trpělivě a otočil se, aby ho žena mohla slyšet co nejméně, „to je bytový úřad? Prosil bych mluvit... Haló?“ Několikrát křikl do sluchátka, zdálo se mu, že na druhé straně je nezvyklé ticho.

„Ano, poslouchám vás,“ řekl hlas na druhé straně, „co si přejete?“

„Je to bytový úřad?“

„Ne, zde je soukromý byt.“

Zopakoval do telefonu číslo.

„Číslo souhlasí. Co si přejete?“

„Přeji si bytový úřad.“

„To je omyl, zde je soukromý byt. Řekněte, co si přejete, jinak budeme muset hovor ukončit. Abyste rozuměl, odjíždím totiž na dlouhodobou cestu a musím ještě dobalit zavazadla. Řekněte, co si přejete a již mne nezdržujte.“

„Přeji si bytový úřad!“

„Říkal jsem vám,“ řekl hlas na druhé straně, „že voláte soukromý byt. Hovor už ukončeme!“

Odjíždím na dlouhodobou cestu a musím dobalit zavazadla. Zdravím vás!“ A uslyšel, jak muž na druhé straně zavěsil.

Otočil se, aby aspoň pohledem mohl ženě vysvětlit své trapné počínání, ale žena u dveří nestála. Chtěl dojít ke dveřím a otevřít je a zavolat ženu zpátky do předsíně, ale šňůra telefonu byla příliš krátká. Zavěsil tedy sluchátko do vidlice a zůstal stát způsobně u dveří bytu.

Po chvíli si uvědomil, že za dveřmi pokoje je podivné ticho. Přistoupil ke dveřím pokoje a přitiskl ucho ke dveřím. Bylo ticho, slyšel jen svůj zrychlený dech.

Zaklepal na dveře, potom ještě jednou. Sáhнул na kliku a otevřel.

Místnost byla prázdná. Uviděl krásný perský koberec na podlaze, obrazy na stěnách a krásný starý nábytek.

Na stole uprostřed pokoje ležel lístek.

Zvědavě četl:

Vím, že jdete spravit střechu! Všichni zde toho máme už dost. Už jen čekáme, kdy to na nás spadne! Přeji vám hodně štěstí a pracovních úspěchů!

Podpis nečitelný.

Byly tu ještě jedny prosklené dveře. Přistoupil k nim a zmáčkl kliku. Zavřeno, žena s ním patrně už dál nechce mluvit, proto ten lístek na stole. Co chtěla říci, to řekla, on teď bude muset odejít. Potichu prošel předsíní a zaklapl za sebou tiše dveře bytu. Chvilí naslouchal, ale žena se už ve dveřích neukázala. Přistoupil zvědavě před druhé dveře a lehce zaklepal. Myslil si zprvu, že se mýlí, že zvuk se ozývá pouze ze sklepa. Nahnul se přes zábradlí, ale šramot ze sklepa byl jiný. Naklonil se ke dveřím a poslouchal. Slyšel jen svůj dech. Zaklepal ještě jednou a dveře se pootevřely.

Uviděl oko muže s velkým hustým obočím.

„Dobrý den,“ řekl.

„Nechte toho rámusu!“

„Tak otevřete!“

„Budu s vámi hovořit takto,“ ozvalo se ze dveří, „a jestli se vám to nelíbí, tak odejděte!“

„Prosím vás...“ zarazil se. Najednou nevěděl, na co se chce zeptat, a přemýšlel, jak smazat tu trapnou chvíli. Muž za dveřmi smířlivě řekl:

„Vy jste přišel ohledně naší střechy?“

„Nepřišel,“ řekl překvapeně, „chci tento dům pronajmout a chci zde bydlet, to je všechno.“

„Tady bydlí lidé,“ řekl muž za dveřmi, „každý byt je tady obydlený.“

„Každý?“ podivil se.

„Ano, každý... v některém bytě bydlí i několik rodin.“

„Moment!“ přerušil muže, „vedle vás zde napravo bydlí jen jakási dáma, má velký byt, jak se domnívám. A bydlí tam sama. Je to tak?“

„To se vám zdá,“ řekl muž pobaveně, „viděl jste snad její byt celý?“

Musel přiznat, že neviděl. „Ovšem, viděl jsem její pokoj,“ dodal, „s krásným perským kobercem, s krásnými obrazy a krásným starým nábytkem.“

„Ale její byt,“ přerušil ho muž za dveřmi, „její celý byt jste neviděl. Je to tak?“

„Ne. Říkám vám, že jsem ho neviděl.“

„Můj byt,“ řekl muž, „můj byt jste také neviděl. Takže nevíte nic.“ Muž několikrát zamyšleně pokýval hlavou. „Jdete spravit střechu?“

„Co máte pořád s tou střechou?“ vykřikl rozhněvaně, protože jeho trpělivost byla u konce a už se nadále nechtěl s tím mužem vybavovat přes zavřené dveře.

„Chci vám vidět do tváře,“ vykřikl, „není mně ani trochu příjemné takto s vámi hovořit. Slyšíte?“

Dveře se otevřely. V nich stál starý muž, starý v obličeji, s dlouhými bílými vlasy, které mu sahaly až k ramenům, v krásném, zlatem vyšívaném županu a v trepkách.

„Dobrý den,“ překvapeně pozdravil a vztáhl před sebe ruku. Chtěl muži podat pravici na znamení přátelství a pokoje.

„Nechci vám podat ruku, když nevím, kdo jste. Jste dělník? Montér? Jdete spravit střechu?“

„Ne,“ řekl.

„Potom jen dobře, že vám pravici nepodám, nemáte tu patrně vůbec co pohledávat.“

„Chci si tento dům pronajmout. To je vše.“

Muž si ho chvíli prohlížel. „Tento dům není k pronajmutí. Ale ovšem,“ řekl, „teď už tomu dobře rozumím a vše již chápu! Tak vás tady pěkně vítám!“

„Ne kdepak!“ rychle muže opravil, „já sem nepatřím!“

Muž pokýval zamyšleně hlavou. „Ale ano, patříte, když jste tady, tak sem patříte! Anebo...“ řekl muž.

„Anebo...?“ opakoval po něm.

„Anebo,“ dořekl muž, „jste přišel spravit střechu.“

„Co máte pořád s tou střechou? Já o ničem jiném neslyším, jen o té střeše!“ řekl téměř zoufale.

„Nejsem ani montér a nejsem ani dělník!“

„Co tedy jste?“

„Jsem malíř.“

„Pokojů?“

„Ne, maluji obrazy. Zátíší, portréty, skupinové i jednotlivé tváře. Nevěříte mi?“

„Pane,“ řekl muž, „mně je jedno, co říkáte. Tady si člověk může vymýšlet, co chce. Každý si tady tak trochu vymýšlí. Může druhým povídat jakékoli historky a dokonce tomu sám věřit...“

Zamyšleně na něho pohlédl. „Stejně tomu nerozumím. Nejste dělník a nejdete spravit střechu...“

„Přišel jsem si pronajmout či koupit tento dům. Chci v něm žít a pracovat. Vidím však,“ řekl trpělivě, „že dům je obydlený a je to tudíž všechno zřejmý omyl. Mimochodem, nemáte telefon?“

Muž kývl.

„Rád bych si zatelefonoval.“

Muž ukázal na telefonní přístroj. Konečně se porozhlédl po předsíni. Byla malá, jen několik metrů čtverečních, se starou rohoží na zemi, bez obrazů na stěnách. Vytočil číslo příslušného úřadu.

„Prosím?“

„Dobré odpoledne, to je bytový úřad?“

„Ach, to jste zase vy!“ ozvalo se na druhé straně, „dejte mi pokoj, buďte tak laskavý! Odjíždím

na dlouhou cestu, nemám čas s vámi žertovat. A jestli ještě jednou zavoláte...“
Zavěsil.

„Děkuji,“ řekl, „nezlobte se, že jsem vás obtěžoval. Teď už konečně zajdu za domovníkem, snad se to všechno vysvětlí.“

„Za kým?“ řekl muž pobaveně.

„Za domovníkem. Ještě řekněte, že tu domovník není! Slyšel jsem ho několikrát zcela zřetelně, ten šramot přece...“

Podíval se na muže.

„Je tu jistě domovník! Ano či ne...?“

„Ano, řekněme, že to je domovník, i tak je možné mu říkat. Prosím...“ muž napřáhl ruku za jeho záda a druhou paží ukázal ke dveřím. Vyšel z bytu, muž byl připravený rozloučit se a zabouchnout za ním dveře.

„Ještě jednou vám děkuji a omlouvám se, že jsem vás vyrušil.“

„Nic se nestalo,“ řekl muž docela ochotně, „nevyrušil jste mě. Seděl jsem a přemýšlel. Sbohem.“

„Nashledanou,“ řekl.

Dveře se zavřely. Proč hovořil muž o té střeše, stejně jako žena předtím? Zajde tam teď hned a podívá se. Jestli je střecha opravdu rozbitá, nemělo by vůbec cenu dům pronajímat, to by byla další velká investice. I když to musí jistě být všechno omyl, nepříjemné nedopatření. A na úřadu o nějakých nájemnících nikdo nic neříkal, uvažoval, když stoupal po schodech.

Na stěnách, všiml si, byly obrázky kvetoucí zahrady, hned vedle obrázek čerta, dětská kresbička, a dále obrázek slepce, který stojí na velké zelené louce. Překvapila ho taková kombinace motivů.

Zastavil se na podestě. Zde visel další obraz. Velké ohromné plátno s kýčovitým motivem Ikara, kterak padá do moře.

Sáhnul na kliku dveří, jediných, které zde byly. Otevřel je a opatrně nahlédl dovnitř.

Ucítil teplý vzduch plný prachu a zatuchlé špíny. Půda byla prázdná a tichá, prosvítalo sem světlo malým okénkem a škvírami mezi taškami. Zdálo se mu, že střecha není nikterak poškozená. Chtěl si ji přece jen pečlivě prohlédnout, jenže v tu chvíli, kdy chtěl vkročit na půdu, uslyšel silný šramot. Pro jistotu dveře tiše zavřel a zůstal opatrně stát na podestě.

Šramot byl silný a vycházel od stěny, kde bylo ústřední topení. Usmál se, patrně domovník přiložil do kotle a šramot se táhne trubkami až sem nahoru. Oddychl si. Je zbabělé, že se takto chová. Nebylo by lepší rovnou sestoupit k domovníkovi a představit se? Prokázat se adresou a telefonním číslem na úřad?

Sestupoval pomalu ze schodů. Prošel prvním patrem. Žena i muž ho zcela jistě celou dobu pozorovali, protože jen vešel na podestu, dveře obou bytů se spěšně zavíraly. Došel do přízemí.

Chtěl sestoupit po kamenných schodech ještě níž, když tu se otevřely dveře a z nich vyběhl mladý muž a něco horečnatě gestikuloval.

„Tam nesmíte!“ rozčíleně šeptal, „tam nechodte!“

„Proč?“ zeptal se překvapeně.

Mladík rozčíleně gestikuloval s rukama před sebou. Měl úzký hubený obličej, štíhlé prsty a tělo a byl oblečený do světlého pyžama.

„Proč tam nemám chodit? Jdu se na něco optat. Víte,“ řekl, „jsem tu nedopatřením, dostal jsem chybné klíče. Musím tedy hovořit s domovníkem.“

„To není domovník! To není domovník!“ téměř vykřikl mladý muž a opět zašermoval rukama, „to přece není domovník, copak to nevíte?“